

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2022. évet záró közgyűlése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. március 24-én az ELTE BTK Benkő Loránd-termében tartotta meg a 2022-es évet lezáró rendes közgyűlést.

Hoffmann István alelnök köszönti a jelenlévőket. Bejelenti, hogy a közgyűlés a meghívóban kiküldött napirend szerint zajlik (írásbeli megkeresés nem érkezett a napirend kiegészítésére). Kiss Jenő elnök – betegsége miatt – Hoffmann István alelnököt kérte fel a közgyűlés levezetésére.

A levezető elnök a közgyűlés határozatképességét illetően megállapítja, hogy a 2023. március 14. napján 14:30-ra meghirdetett közgyűlés a megjelent rendes tagok számára való tekintettel nem volt határozatképes, az Alapszabály vonatkozó rendelkezése szerint a megismételt közgyűlés azonban a tagok számára való tekintet nélkül – de legalább öt szavazásra jogosult tag jelenlétében – határozatképes, ennek megfelelően a jelen közgyűlés meg tar t h a t ó é s h a t á r o z a t k é p e s. A levezető elnök ezt követően ismerteti a közgyűlés napirendi pontjait, egyben tájékoztatja a jelenlévőket, hogy a megismételt közgyűlés az eredeti napirendben szereplő kérdésekben jogosult döntést hozni. A n a p i - r e n d i p o n t o k a k ö v e t k e z ő k:

1. Korompay Klára Szóbeliség és írásbeliség viszonya a korai ómagyar korban című előadása.
2. Az éves szakmai beszámoló ismertetése és elfogadása.
3. A pénztárosi jelentés ismertetése és elfogadása.
4. A számvizsgáló bizottság jelentésének ismertetése és elfogadása.
5. A Társaság 2022. évi közhasznúsági jelentésének elfogadása.
6. Szervezeti és személyi ügyek: új vidéki csoportok megalakulása, tagfelvétel, részleges tisztújítás, az Alapszabály módosítása.
7. Társasági díjak átadása.

1. napirendi pont. Hoffmann István felkéri Korompay Klárát, hogy tartsa meg tudományos előadását. Korompay Klára megtartja Szóbeliség és írásbeliség viszonya a korai ómagyar korban című előadását. A levezető elnök megköszöni az előadást, és közli, hogy annak szerkesztett változata – a hagyományoknak megfelelően – megjelenik a Társaság folyóiratában, a Magyar Nyelvben.¹

2. napirendi pont. A levezető elnök felkéri Juhász Dezső főtitkárt, hogy tartsa meg a Társaság 2022-es évéről szóló beszámolóját. Juhász Dezső felolvassa a f ő t i t k á r i b e s z á m o l ó t:

A tárgyalt időszakban – ide számítva a 2022-es évet lezáró 2023. márciusi közgyűlés előkészítését is – a Társaság három v á l a s z t m á n y i ü l é s t tartott.

¹ Lásd ebben a számban: 153–170.

A 2022. március 29-i választmányi ülés napirendi pontjai: 1. Az áprilisi közgyűlés előkészítése; 2. Tagfelvétel; 3. Kiadványaink és a társasági honlap fejlesztése; 4. Egyebek (pl. a Megemlékezési bizottság jelentése).

A 2022. december 6-i választmányi ülést online formában tartottuk, az ülés napirendi pontjai a következők voltak: 1. Szervezeti kérdések: a jászberényi csoport újjáalakulása; a Megemlékezési bizottság elnökének javaslatai; 2. Kiadványaink; 3. Tagfelvétel; 4. Egyebek.

A 2023. február 28-i választmányi ülés napirendi pontjai: 1. Tagfelvétel; 2. Kiadványaink; 3. A 2023-as köszöntések előkészítése; 4. A 2022-es évet lezáró (márciusi) közgyűlés előkészítése; 5. Szervezeti és személyi ügyek (a veszprémi csoport megalakulása; változások a Társaság vezetésében); 6. Egyebek.

2022-ben a Társaság három konferenciát szervezett Budapesten: egyet önállóan, kettőt társrendezőként. (A vidéki konferenciákat lásd alább a vidéki csoportok beszámolóiban.)

Tavasszal egy három alkalomból álló jubileumi rendezvénysorozatra került sor a Magyar tanári tagozat szervezésében: 20 éves a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport főcímmel. (A szakmai tanácskozások online formában zajlottak.) Március 30-án: Kárpát-medencei anyanyelv-pedagógiai szakmai fórum; április 27-én: 20 aktuális téma az anyanyelv-pedagógiában; június 1-jén: Anyanyelvi nevelés 20 év múlva.

Ősszel a következő konferenciáink voltak: október 10-én: Alkalmazott Névkutatás 2022 konferencia (KRE, ELTE, MNyT.); november 10–11-én: Új nézőpontok a magyar nyelv leírásában nemzetközi konferencia (ELTE, MNyT.).

A szaksztyalyaink közül az Általános nyelvészeti 5, a Magyar nyelvi 4, az Idegen nyelvi 2, a Finnugor 1 felolvasó ülést tartott Budapesten.

A Magyar tanári tagozat 2021–22-ben huszonötödik alkalommal rendezte meg a Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny fordulóit (döntő: május 20–22.). 2020-tól a versenyek online formában zajlanak, több mint 22 000 diák részvételével. A határon túli versenyzők kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. A jubileumi év eseményeit a központi szervezők több kezdeményezéssel is gazdagították. Új versenykategoriót hoztak létre a diaszpórában élő gyermekeknek, akik a magyart származási nyelvként beszélik. 32 fő jelentkezett a versenyfelhívásra többek között Csehországból, Spanyolországból, az Egyesült Királyságból, Kanadából. A magyarországi és határon túli felkészítő pedagógusok a versenyfordulókkal párhuzamosan négy alkalommal szakmai előadásokon vehettek részt. Az online térnek köszönhetően mintegy 1500 fő kapcsolódott be ezekbe a rendezvényekbe, amelyek tovább erősítették a közösségi és szakmai kapcsolatokat. A felkészítők és versenyszervezők számára feladatkészítő pályázat lett meghirdetve, amelyre szintén szép számmal érkeztek pályamunkák. A Társaság fő szakmai partnere 2020 őszétől e téren a Károli Gáspár Református Egyetem, amely komoly erőket fektetett a hatalmasá duzzadt verseny informatikai és szellemi infrastruktúrájának kiépítésébe és folyamatos fejlesztésébe.

2014 óta a Társaság Magyar tanári tagozata hirdeti és szervezi meg az Eötvös József országos középiskolai szónokverseny iskolai, regionális és Kárpát-medencei fordulóit is. A versenyt – online formában – 2022-ben is sikeresen lebonyolítottuk a középiskolák részvételével. A döntő jelenléti formában április 9-én volt. A versenyhez kapcsolódva a felkészítő tanárok és a diákok számára szakmai programot is szerveztünk.

A Magyar tanári tagozat több szakmai honlapot gondoz: az Eötvös József országos középiskolai szónokverseny és a Magyar tanári tagozat honlapját, valamint 2020 nyaráig a Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási versenyét. A szokott rendben megjelent a Magyar tanári tagozat által gondozott Anyanyelv-pedagógia internetes szakfolyóirat 15. évfolyama.

A N é v t a n i t a g o z a t két budapesti előadást (március 3., október 25.) és két konferenciát rendezett. Az utóbbiak: XV. Helynévtörténeti szeminárium (június 15–18., Síkfőkút, fő szervező a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke); Alkalmazott Név kutatás 2022 (okt. 10.), társszervezői a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke és az ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetek voltak. A tagozat égisze alatt készült el a Névtani Értesítő folyóirat aktuális (44.) száma.

A P r a g m a t i k a t a g o z a t a Pragmatika Centrum Országos Kutatóközponttal és a Szegedi Tudományegyetem Általános Nyelvészeti Tanszékével április 29-én az Egyetem Bölcsészkarán rendezte meg az Újdonságok a szemantikai és pragmatikai kutatásokban című konferenciáját. A másik konferenciára október 7-én került sor Pécsen 10. jubileumi Pragmatika Kerekasztal címmel a PTE Kultúra- és Társadalomtudományi Intézet, a PTE Filozófia Doktori Iskola, a Sopianae Kulturális Egyesület, a Pragmatika Centrum és a Társaság Pragmatika tagozatának közös szervezésében.

V i d é k i c s o p o r t j a i n k t ő l a következő beszámolókat kaptuk:

A s z e g e d i csoport támogatásával és az Anyanyelv-apolók Szövetségével rendezték meg 2022 februárjában a 30. gyulai Implom József középiskolai helyesírási verseny Kárpát-medencei döntőjét (online formában, az Erkel Ferenc Gimnázium hathatós közreműködésével). A szegedi csoport tagjai 2022-ben is jelentős ismeretterjesztő és nyelvművelő tevékenységet fejtettek ki a különböző médiacsatornákon.

A d e b r e c e n i csoport 2022 tavaszán három (április 7., 21., május 5.), az ősz folyamán két (december 1., 8.) tudományos előadást tartott a helynévtörténet, diplomatika, szöveg- és tárgykörében, illetve megszervezte a XV. Helynévtörténeti szemináriumot (lásd fentebb a Névtani tagozatnál).

A s z o m b a t h e l y i csoport részt vett a 2022. szeptember 14–16-i interdiszciplináris konferencián (Találkozások az osztrák–magyar határ mentén a 20. században; szervező a SEK Történelem Tanszéke), illetve folytatták az ausztriai magyar szórványok terepmunkával összekötött nyelvi vizsgálatát. A csoport két jubiláló tagjának, Vörös Ottónak és Vörös Ferencnek válogatott tanulmánykötetet szerkesztettek.

A p é c s i csoport az ősz folyamán közreműködött a Mik ezek a kis izék? című konferencia megrendezésében, melynek fő szervezői a Pécsi Tudományegyetem Alkalmazott Nyelvészeti és Hungarológiai Szemináriuma és a MANYE Magyar mint idegen nyelv szakosztálya voltak. A szakmai nap helye és ideje: Pécsi Tudományegyetem BTK, május 14. Pesti János nyugalmazott kollégánk Rozmaringot ültettem cserépbe című könyvének bemutatója 2022. november 15-én volt a pécsi Tudásközpontban. A szerzővel és meghívott vendégeivel Szűcs Tibor tagtársunk beszélgetett.

A z e g r i csoport és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszéke november 11–12-én rendezte meg a felsőoktatási intézmények Nagy J. Béla helyesírási versenye Kárpát-medencei 28. döntőjét és a hozzá kapcsolódó konferenciát. A megmérettetésre 16 intézmény, köztük 5 határon túli egyetem delegálta hallgatóit.

November 16-án A nevek határai – A névtan határai címmel névtani workshopot rendeztek a Tanszék, a Nyelvtudományi Kutatóközpont és a Társaság közreműködésével. Az előadók a következők voltak: Raátz Judit, Kecskés Judit, Maria Sarhema, Harsányi Mihály, Kovács László, Takács Judit. 2022 tavaszán felolvasó üléseket is tartottak, a következő előadókkal: Imrényi András, Takács Judit, Hoffmann István, Havasiné Kovács Helga.

A nyíregyházi csoport 2022 tavaszán két felolvasó ülést tartott a Nyíregyházi Egyetem Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetével karöltve. Az előadók Karafa Sándor és Schéder Veronika voltak.

A kiadványokról szólva első helyen kell megemlékeznünk a Társaság fő folyóiratáról, a 2022-ben már 118. évfolyamát maga mögött tudó Magyar Nyelvről, amely rendszerben megjelent, papíron is, mind a négy füzetével, változatlan tartalomgazdagsággal. Pillanatnyilag a folyóiratnak még működik a régi honlapja is: a 2021/3. számig érhető el rajta a korábbi füzetek, de a 2021/4. számtól már az új honlap szolgálja ki az olvasókat, az úgynevezett Open Journal System (OJS) keretében, amelyet az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár bocsát a rendelkezésünkre. A csak online formában működő Anyanyelv-pedagógia szintén sikerrel zárta a tavalyi évet, számai időben megjelentek. – A Névtani Értesítő 2022-es kötete megszerkesztve várja az online közzétételt követő nyomdai megjelenést. – A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai sorozat 2022-ben egy újabb kötettel (241. sz.) bővült: Zoltán András szerkesztésében jelent meg Benedek Gergely posztumusz könyve, melynek címe: Komlóska ruszin nyelvjárása. A kiadás anyagi feltételeit az elhunyt szerző családja biztosította. – Itt teszek említést a Társaság honlapjáról, melynek átalakítását 2021 őszén kezdtük el, új felületen, számos tartalmi és formai újítást bevezetve.²

A Társaság állandó feladatai között tartja számon 70., 80., 90. életévüket betöltő tagjainak a köszöntését, valamint a megemlékezést az elhunyt tagtársakról. Ezt a feladatkört a Megemlékezési bizottság gondozza Korompay Klára elnöklésével. A laudációkat és a nekrológokat a Társaság folyóirata, a Magyar Nyelv folyamatosan közli. Továbbá kiadványokkal támogat különböző ismeretterjesztő rendezvényeket, anyanyelvi versenyeket; 2022-ben például az Egyetemi Anyanyelvi Napok ELTE-n szervezett eseményeit (ápr. 20–22.).

Itt adunk hírt arról, hogy az alapító okiratnak megfelelően Társaságunk elnöke szokta átadni a Szabó T. Attila-díjat. 2022-ben ez május 27-én zajlott le az MTA budapesti Domus Vendégházában a szokásos formáságok közepette. A kitüntetett Fogarasi Katalin, a Simmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézetének az igazgatója lett.

E helyütt mondok köszönetet Bakonyiné Tóth Gabriella szervezőtitkár áldozatos munkájáért, aki feladatait igen szerény fizetésért, de nagy odaadással végezte a 2022-es esztendőben is.

Kérem beszámolóim elfogadását.

A levezető elnök megköszöni a beszámolót, és megkérdezi, hogy van-e a jelenlevőknek kérdése vagy kiegészítése. Mivel nem érkezik kérdés és hozzászólás, nyílt szavazást rendel el. A közgyűlés a beszámolót egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

² A beszámoló elhangzása óta elindult a Társaság Facebook-oldala is, mely a társasági programokról ad rendszeresen hírt a továbbiakban.

3. napirendi pont. A levezető elnök felkéri Gerstner Károlyt a pénztárosi jelentés ismertetésére. Gerstner Károly ismerteti a pénztárosi jelentést. Elmondja, hogy a Társaság költségvetése egyensúlyban van, kismértékű többletet mutat.

A Társaság 2022. évi költségvetése

Bevételek: 11.906.020 Ft

2021. évi maradvány:	8.020 Ft
MTA-támogatás:	670.000 Ft
SZJA 1% felajánlásából:	108.000 Ft
Tagdíjbefizetés:	104.000 Ft
Pártolói tagdíj:	40.000 Ft
Kiadványértékesítés:	573.000 Ft
Egyéb (pályázatok, folyóirat-támogatások, versenyek):	10.403.000 Ft
Összesen:	11.906.020 Ft

Kiadások: 11.904.020 Ft

Személyi kifizetések:	4.741.200 Ft
Szerkesztői és egyéb díjak, munkabér:	4.197.000 Ft
Kifizetéseket terhelő járulékok:	544.200 Ft
Dologi kiadások:	7.162.820 Ft
Bérelti díj:	288.000 Ft
Postaköltség:	296.400 Ft
Banki költségek:	319.000 Ft
Egyéb (nyomdaköltség, tárhelyszolgáltatás, versenyek dologi költségei):	6.259.420 Ft
Összesen:	11.904.020 Ft

Maradvány: 2000 Ft

A levezető elnök megköszöni a jelentést, és megkérdezi, hogy van-e a jelenlevőknek kérdése vagy kiegészítése. Hozzászólás nem érkezik, ezért a levezető elnök nyílt szavazásra bocsátja a pénztárosi jelentést. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

4. napirendi pont. A levezető elnök felkéri Bakró-Nagy Marianne-t a számvizsgáló bizottság jelentésének ismertetésére. Mivel a bizottság a Társaság dokumentumait rendben levőnek találta, a levezető elnök nyílt szavazást rendel el. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

5. napirendi pont. A levezető elnök felkéri Farkas Tamás titkárt a Társaság közhasznúsági jelentésének ismertetésére. Farkas Tamás ismerteti a Társaság közhasznúsági jelentését. A levezető elnök megköszöni, és megkérdezi, hogy van-e a jelenlevőknek kérdése vagy kiegészítése. Mivel ilyen nem érkezik, a levezető elnök nyílt

szavazásra bocsátja a jelentést. A közgyűlés a beszámolót egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

6. napirendi pont. a) A levezető elnök bejelenti, hogy két vidéki városból érkezett megkeresés helyi társasági csoport meg-, illetve újjáalakulásának szándékával: Veszprémből és Jászberényből. Jászberényben már működött helyi csoport Farkas Ferenc főiskolai tanár vezetésével, de az ő halála után megszűnt a közös tevékenység. Veszprémben még nem működött helyi csoport, de a Pannon Egyetem nyelvészei szeretnék megalapítani. A választmány örömmel fogadta mindkét kezdeményezést, és támogatja, hogy Jászberényben Kalcsó Gyula elnöklésével és Ludányi Zsófia titkári közreműködésével, Veszprémben pedig Navracsics Judit elnöklésével és Parapatics Andrea titkári közreműködésével meg-, illetve újjáalakuljanak a csoportok. A levezető elnök megkérdezi, hogy van-e a jelenlevőknek kérdése, megjegyzése. Mivel nincs, nyílt szavazásra bocsátja a javaslatot. A közgyűlés az előterjesztést egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

b) A levezető elnök bejelenti, hogy az elmúlt időszakban a következők kérték felvételüket a Társaság soraiba: Hrenek Éva, Sarnyai Vivien, Szegedi Zoltán, Gécség Zsuzsanna, Modrián-Horváth Bernadett, Szabó Gergely. A választmány minden jelentkezőt egyhangúlag támogattott. A levezető elnök megkérdezi, hogy van-e a jelenlevőknek kérdése, megjegyzése. Mivel nincs hozzászólás, nyílt szavazásra bocsátja a javaslatot. A közgyűlés az előterjesztést egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadja.

c) A levezető elnök bejelenti, hogy a Társaság vezetőségében változtatások váltak szükségessé. Kiss Jenő elnök – betegsége miatt – a lemondás mellett döntött. Szándékáról levélben tájékoztatta a választmányt, és a közgyűlésnek is írt egy levelet; ez utóbbit Hoffmann István a kérésére felolvassa. Ezt követően bejelenti, hogy a február 28-i választmányi ülés napirendre tűzte a részleges tisztújítást, és megköszönve Kiss Jenő kiváló elnöki munkáját, megtárgyalás és titkos szavazás után a következő jelöléseket terjeszti a közgyűlés elé:

– a megüresedő elnöki pozícióra Juhász Dezső eddigi főtitkárt,

– a megüresedő főtitkári pozícióra Farkas Tamás eddigi titkárt,

– a megüresedő titkári pozícióra Kocsis Zsuzsannát, a Magyar nyelvi szakosztály eddigi titkárát,

– a megüresedő szakosztályi titkári pozícióra Hámori Ágnes javasolja.

A levezető elnök bejelenti, hogy a fenti személyi javaslatokat a választmány ellenszavazat és tartózkodás nélkül támogatta. A javasolt személyi változtatásokról a közgyűlésnek titkos szavazást kell tartania, de előtte mód van kérdésekre és hozzászólásokra. Mivel ilyen nem érkezik, a levezető elnök szavazatszedő és -számláló bizottságot kér fel: elnöknek Ladányi Máriát, tagnak Rácz Anitát és Bakonyiné Tóth Gabriellát. A levezető elnök elrendeli a titkos szavazást, erre az időre szünetet rendelve el. – A szavazatszámolás után a bizottság elnöke ismerteti a szavazás eredményét: Juhász Dezső: igen 32 (88%), nem 0, tartózkodás 4 (12%); Farkas Tamás: igen 32 (88%), nem 0, tartózkodás 4 (12%); Kocsis Zsuzsanna: igen 33 (91%), nem 0, tartózkodás 3 (9%); Hámori Ágnes: igen 33 (91%), nem 0, tartózkodás 3 (9%). A levezető elnök megállapítja, hogy a közgyűlés titkos szavazással, 2026. szeptember 20. napjáig tartó határozott időtartamra, azaz az érvényben levő választási ciklus hátralevő idejére megválasztotta a Társaság érintett tisztségviselőit.

d) A levezető elnök megköszöni a bizottság munkáját, gratulál és jó munkát kíván az újonnan megválasztott tisztségviselőknek. Ezt követően bejelenti, hogy a fenti szervezeti és személyi változások miatt szükségessé vált a társasági Alapszabály módosítása két ponton; ezeket a választmány támogatja.

Tekintettel arra, hogy a vidéki csoportok elnökei funkciójukból eredően választmányi tagok, a két új elnök (Kalcsó Gyula és Navracsics Judit) is az lesz, továbbá az új társasági titkár is automatikusan választmányi taggá válik. Ezért szükséges megemelni azt a létszámkorlátot, amely 35 főben maximálta a választmányi tagok számát: a javaslat értelmében a maximális létszám 40-re emelkedne.

A másik módosítás célja, hogy a társasági dokumentumokat – akadályoztatás esetén – az elnök és a főtitkár külön-külön is aláírhasa. A napi szinten is jelentősen megnövekedett adminisztráció ugyanis folyamatos jelenléletet kíván meg, és akadályoztatás esetén a szoros határidők miatt elszámolási nehézségek léphetnek fel.

A levezető elnök megkérdezi, hogy van-e kérdés, hozzászólás, majd nyílt szavazásra bocsátja a két módosítási javaslatot. A két alapszabály-módosítást a Közgyűlés egyhangúlag támogatja.

7. napirendi pont. A levezető elnök felkéri Juhász Dezsőt a társasági díjak átadására. Juhász Dezső felolvassa a társasági díjak kuratóriumi elnökei által írt indoklásokat, és gratulációk mellett átadja a díjakat. A Bárczi-díjat Korompay Klára, a Csűry-díjat Presinszky Károly, a Fokos-díjat Gulyás Zoltán, a Gombocz-díjat Kocsis Zsuzsanna, a Zsirai-díjat pedig Maticsák Sándor veszi át.

A levezető elnök maga is gratulál a kitüntetetteknek, megköszöni a tevékeny közreműködést, és a közgyűlést berekeszti.

JUHÁSZ DEZSŐ
a Magyar Nyelvtudományi Társaság főtitkára

Megalakult a Magyar Nyelvtudományi Társaság veszprémi csoportja

1. E körben közismert tény, hogy az 1904-ben alapított Magyar Nyelvtudományi Társaság kettős céllal jött létre. Az egyik a magyar nyelv és a vele érintkező nyelvek tudományos kutatása volt többféle megközelítésből, a másik pedig e tudományos ismeretek terjesztése. A Társaság ezt a szerepét azóta is betölti, és ma már négy szakosztálya, három tagozata és hat vidéki csoportja tömöríti tagjait. A vidéki csoportok, megalakulásuk időbeli sorrendje szerint: a debreceni, a szegedi, a pécsi, az egri, a nyíregyházi és a szombathelyi. Ezt a listát bővíti mostantól új csoporttal, hetedikként a veszprémi. Alakulását 2023. március 24-én fogadta el a Társaság az éves közgyűlésen.¹

¹ Időközben újjáalakult a Társaság jászberényi csoportja is. (A szerk.)